

## Concept clusterplan Identificatie & Authenticatie 2018

Het zorgen voor een betrouwbare en veilige manier om de identiteit van mensen online vast te stellen is essentieel om de digitalisering van de overheid te laten slagen. Naast het borgen van de continuïteit en de veiligheid van reeds bestaande digitale voorzieningen als DigiD en eHerkenning is ook (door)ontwikkeling van nieuwe functionaliteiten en voorzieningen nodig om voorbereid te zijn op de toekomst. Hetgeen ook wordt onderschreven in het rapport “Maak Waar!” van de studiegroep Informatiesamenleving en Overheid: “...een minder kwetsbare, veel robuuster en innovatiever authenticatie-infrastructuur...”<sup>1</sup>.

### Voortgang

Binnen het identificatie- en authenticatiedomein is er een groot aantal ontwikkelingen gaande. Concreet gaat het om het ontwikkelen van het eID stelsel: het versterken van DigiD en het ontwikkelen van DigiD substantieel en hoog, een nieuwe machtigingsvoorziening, het uitbouwen van eHerkenning voor bedrijven en het implementeren van de eIDAS verordening, maar ook de wet GDI die een wettelijke grondslag voor de digitalisering moet bieden. Op een aantal ontwikkelingen kunnen we zelf de koers en snelheid mede vormgeven, op een aantal onderwerpen wordt de agenda en het tempo gedicteerd door externe factoren. Denk dan vooral aan de snelheid waarmee Europese regelgeving en bijbehorende deadlines op ons afkomen. Ook op het gebied van digitale veiligheid zijn er veel ontwikkelingen die ons dwingen om snel een antwoord te formuleren op nog onbekende dreigingen. Tenslotte wordt het tempo van de ontwikkelingen deels bepaald door wat marktpartijen aan oplossingen, voorzieningen en standaarden op de markt brengen.

In het Digiprogramma 2017 zijn de volgende prioriteiten voor (de voorzieningen van) het cluster I&A benoemd:

*Verhelderen en (waar mogelijk) vereenvoudigen van de overleg- en besluitvormingsstructuur waarmee in samenhang op het geheel (Idensys, iDIN, RDA en DigiD) wordt gestuurd.* Er is voor eID, vanaf juli 2016, een parallelle besturingsstructuur ingericht. Met uitzondering van de onderwerpen machtigen en eHerkenning en (deels) eIDAS worden alle hierboven genoemde onderwerpen uit deze regieraad vanuit deze besturingsstructuur aangestuurd. Hoofdelementen in deze besturingsstructuur zijn de eID stuurgroep, onder voorzitterschap van de DGOO, en een Program Board. De verbinding naar de interbestuurlijke governance is gelegd doordat DGOO lid is van het en linking pin naar het Nationaal Beraad. De directeur Bureau Digicommissaris, die ook de regieraden voorziet en secretaris is van het Nationaal Beraad, is lid van de Program Board. eID is in 2017 tweemaal besproken in het Nationaal Beraad, waar DGOO bij de mededelingen de voortgang rondom eID heeft geschetst. In de voortgangsbrief die in juni 2017 aan de Tweede Kamer is gestuurd, is een herijking van eID opgenomen; door deze herijking wordt ook de overleg- en besluitvormingsstructuur vereenvoudigd. Gevolg van de huidige eID besturingsstructuur is dat de invloed van de interbestuurlijke governance (regieraden en Nationaal beraad) op de inhoudelijke koers en het gelopen proces rondom eID beperkt is. Zo is de betekenisvolle voortgangsbrief van juni 2017, niet afgestemd in de regieraden of vooraf besproken in het Nationaal Beraad. Daarbij vertragen duale aansturinglijnen ook de benodigde snelheid die gemaakt moet worden op dit voor alle partijen belangrijke dossier.

Dit leidt ertoe dat in de regieraad I&A -met betrekking tot eID- met name kennis wordt gedeeld.

Omdat er in dit domein sprake is van twee ‘besturingsstructuren’, blijft het nodig om transparant te maken welke beslissingen waar genomen worden en hoe relevante partijen worden betrokken in de besluitvorming.

### *2. Samenhang van de verschillende initiatieven en de benodigde randvoorwaarden verhelderen en uitdragen.*

De stuurgroep eID ziet toe op de ontwikkeling van het grootste deel van de voorzieningen in het eID domein, inclusief de juridische en financiële randvoorwaarden. Aandacht voor de samenhang vanuit het perspectief van de eindgebruikers (burgers en bedrijven) blijft nodig, zoals ook blijkt uit het kwalitatief communicatieonderzoek naar de beweegredenen en de informatiebehoefte van burgers over de modernisering van elektronische identificatie<sup>2</sup>. Ook aandacht voor de samenhang met voorzieningen die niet onder de sturing van de eID stuurgroep vallen, zoals eIDAS, een machtigingsvoorziening en marktmiddelen als iDIN en eHerkenning, blijft nodig.

---

<sup>1</sup> Pagina 29, Rapport “Maak Waar!”, studiegroep informatiesamenleving en overheid

<sup>2</sup> <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2017/05/29/communicatieonderzoek-eid>

3. *Oplossen van financiële vraagstukken die de voortgang belemmeren.* In 2017 zijn onder regie van de Digicommissaris duurzame financieringsafspraken gemaakt die vanaf 2018 moeten gaan zorgen voor duurzame dekking van de beheer- en exploitatiekosten van DigiD en vanaf 2019 van de overige voorzieningen in het I&A domein. Voorts is binnen de eID stuurgroep gezorgd voor (gedeeltelijke) dekking van de jaarlijkse beheer- en exploitatiekosten van de stelselvoorzieningen (16 mln./jaar) door een achttal partijen. Over de dekking van de kosten van doorontwikkeling van voorzieningen –relevant voor een groot deel van het eID domein, waar immers nieuwe voorzieningen als DigiD substantieel en DigiD hoog ontwikkeld worden- zijn nog geen specifieke afspraken gemaakt. Het gehanteerde uitgangspunt is dat ‘de realisatie van nieuwe voorzieningen en functionaliteiten wordt gefinancierd uit (gebundelde) gezamenlijke financiering, nadat in gezamenlijkheid daartoe is besloten’. <sup>3</sup>

Status: duidelijke voortgang geboekt met duurzame financieringsafspraken. De implementatie van de doorbelastingsafspraken, met name voor wat DigiD betreft, is aan de orde geweest in de regieraad I&A. Doorbelasten van de beheer- en exploitatiekosten van de eID-stelselvoorzieningen, alsmede uitwerking van de duurzame financieringsafspraken op het gebied van doorontwikkeling zijn aandachtspunten voor 2018.

4. *Politieke besluitvorming, medio 2016, over vervolg ontwikkeling en implementatie eID-stelsel (uitkomsten evaluatie pilots).* Deze besluitvorming is met verschillende voortgangsbrieven aan de Tweede Kamer, plus de bespreking daarvan in AO's, afgerond.

5. *Agenderen van mobiele toepassingen en andere innovaties.* Er is in 2017 een DigiD app beschikbaar gekomen. Vanwege het ontbreken van ‘generieke’ middelen voor innovatie en de nadruk die in 2017 is gelegd op het realiseren van wat eerder is afgesproken, heeft innovatie op dit dossier minder aandacht gekregen dan wenselijk.

*Terugblik 2017 voorzieningen:*

*Convenant eHerkenning en de doorwerking ervan:* Ondernemers hebben straks nog maar één inlogmiddel nodig om onlinezaken als belastingen, subsidies, voertuigoverschrijvingen en wijzigingen in het Handelsregister te regelen. Op initiatief van het Ministerie van Economische Zaken hebben de Belastingdienst, Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW), Kamer van Koophandel (KvK), Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO)<sup>4</sup>, Gemeente Den Haag en Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) hierover in juli 2017 afspraken gemaakt. Bedrijven kunnen eHerkenning vanaf eind 2017 gefaseerd gebruiken voor het wijzigen van zakelijke gegevens zoals de aangifte omzetbelasting. Bestaande zakelijke inlogmiddelen worden op termijn afgeschaft. Verder is ingezet op uitbreiding van toepassing van eHerkenning naar alle andere nog niet-aangesloten overheidsdienstverleners met onlinediensten voor ondernemers.

*Machtigingvoorziening:* mensen die niet digitaal kunnen of mogen communiceren met de overheid wordt via een vorm van (digitaal) machtigen toegang gegeven tot digitale overheidsdiensten. Bestaande oplossingen zijn toe aan vervanging of kunnen breder worden ingezet. In 2017 is een verkenning uitgevoerd naar algemene en sectorspecifieke behoeften qua machtigingsvoorziening. Op basis van die verkenning zijn door het Nationaal Beraad financiële middelen uit de Aanvullende Post GDI ter beschikking gesteld voor de eerste stappen richting een generieke machtigingsvoorziening voor machtigingen afgegeven door burgers. Deze publieke voorziening dient te passen in het kader dat de wet GDI zal stellen.

*eIDAS:* in de regieraad I&A is positief gereageerd op een voorstel van Economische Zaken om een generiek eIDAS koppelpunt te ontwikkelen, dat een centrale verificatie tussen buitenlandse identiteitsgegevens en een BSN mogelijk maakt. Daar is vervolgens door het Nationaal Beraad vanuit het beschikbare budget op de Aanvullende Post GDI 2,7 mln. euro voor beschikbaar gesteld.

EZ heeft in juli 2017 een brief verstuurd naar ruim 800 bestuursorganen om hen te wijzen op eIDAS-verplichting en hen te bewegen om tijdig aan te sluiten op een ETD-makelaar (Electronische Toegangs Diensten-makelaar).

## **Vooruitblik 2018**

De regieraad heeft de kern van de opgave voor I&A 2018 als volgt geformuleerd:

<sup>3</sup> De (door)ontwikkeling van eID is in 2017 gefinancierd vanuit de Aanvullende Post (3,2 mln.), vanuit de begroting van BZK (6 mln.) en vanuit door de stuurgroeppartijen eenmalig beschikbaar gestelde middelen (17,53 mln.).

<sup>4</sup> In het kader van de kinderopvang in opdracht van SZW

1. Implementatie eIDAS
2. Realiseren versterking DigiD: DigiD Sub en Hoog
3. Doorleven van doorbelasting DigiD
4. Realisatie beleid privaat alternatief
5. Verdere uitbreiding toepassing en gebruik eHerkenning
6. Versterken interactie met afnemersraad DigiD
7. Realiseren machtigingsvoorziening voor machtigingen door burgers
8. Verkenning naar aanvullende identificatievoorziening voor doelgroep die niet onder bestaande middelen valt<sup>5</sup>
9. In 2018 wordt gewerkt aan het opleveren van werkende self sovereign digital identities voor personen, rechtspersonen en objecten<sup>6</sup>

2018 zal net als voorgaande jaren in het teken blijven staan van het duidelijker en eenvoudiger maken van de besluitvormingsstructuur, inclusief de rol van de regieraad I&A. Samenhang in het hele domein en breed draagvlak op de te lopen koers blijft nodig om burgers en bedrijven in staat te stellen op een voor hen gewenste wijze met de overheid te communiceren. Daarnaast moeten alle partijen handelen naar de “sense of urgency” van harde deadlines vanuit Europa, snelle ontwikkelingen in de markt en de dagelijkse cyberdreigingen wetende dat er natuurlijk ook oog moet zijn voor continuïteit en uitvoering van reeds bestaande dienstverlening.

## **Financieel overzicht**

**[IN TE VOEGEN OP LATER MOMENT]**

---

<sup>5</sup> Door middel van onderzoek wordt verkend welke identificatievoorzieningen ervoor welke doelgroep zijn. Waar zit de overlap en welke doelgroep wordt niet gedekt.

<sup>6</sup> In het kader van innovatie en anticiperen op toekomstige ontwikkeling met betrekking tot digitale identiteit wordt door de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG), samen met diverse partners, in het kader van de Nationale Blockchain Coalitie (BC3) gewerkt aan zogenaamde Self Sovereign Identities. Huidige/traditionele systemen met betrekking tot digitale identiteit zijn gecentraliseerd, Self Sovereign Identities zijn meer gedecentraliseerd en geven de burger/gebruiker meer regie.

In 2018 wordt gewerkt aan het opleveren van werkende (!) self sovereign digital identities voor personen, rechtspersonen en objecten:

- Met een open architectuur (open source) voor de inzet in maatschappelijke en economische use cases;
- Met show cases (publiek/privaat, wetenschappelijk) laten zien dat de oplossing ook echt werkt, hoe deze werkt en wat de baten zijn (maatschappelijk en economisch);
- Met gebruik van standaarden met een brede internationale basis;
- Met een netwerk van organisaties die deze technologie en standaarden begrijpen, actief gebruiken en ondersteunen.
- Waarbij de basis in 2018 zichtbaar en bruikbaar is (testen / implementeren).